

SDU International Journal of Educational Studies

Comparison of Turkish Lesson Sample Questions for LGS Published by MEB in 2018-2019 Academic Year and 2019 LGS Turkish Questions

Hasan Hüseyin Ordu¹, Ahmet Sencer Engin², Fulya Topçuoğlu Ünal³

¹Dumlupınar University

²Dumlupınar University

³Dumlupınar University

To cite this article:

Ordu, H. H., Engin, A. S., & Topçuoğlu Ünal, F. (2021). Comparison of Turkish Lesson Sample Questions for LGS Published by MEB in 2018-2019 Academic Year and 2019 LGS Turkish Questions. *SDU International Journal of Educational Studies*, 8(2), 102-113. Doi: 10.33710/sduijes.903565

[Please click here to access the journal web site...](#)

SDU International Journal of Educational Studies (SDU IJES) is published biannual as an international scholarly, peer-reviewed online journal. In this journal, research articles which reflect the survey with the results and translations that can be considered as a high scientific quality, scientific observation and review articles are published. Teachers, students and scientists who conduct research to the field (e.g. articles on pure sciences or social sciences, mathematics and technology) and in relevant sections of field education (e.g. articles on science education, social science education, mathematics education and technology education) in the education faculties are target group. In this journal, the target group can benefit from qualified scientific studies are published. The publication languages are English and Turkish. Articles submitted the journal should not have been published anywhere else or submitted for publication. Authors have undertaken full responsibility of article's content and consequences. *SDU International Journal of Educational Studies* has all of the copyrights of articles submitted to be published.

MEB'in 2018-2019 Eğitim Öğretim Yılında LGS'ye Yönelik Yayımlanmış Olduğu Türkçe Dersi Örnek Soruları ile 2019 LGS Türkçe Sorularının Karşılaştırılması

Comparison of Turkish Lesson Sample Questions for LGS Published by MEB in 2018-2019 Academic Year and 2019 LGS Turkish Questions

Hasan Hüseyin Ordu^{1*}, Ahmet Sencer Engin², Fulya Topçuoğlu Ünal³

¹Dumlupınar Üniversitesi

Orcid ID: 0000-0001-7586-6261

²Dumlupınar Üniversitesi

Orcid ID: 0000-0001-6710-6473

³Dumlupınar Üniversitesi

Orcid ID: 0000-0003-3981-9841

Geliş Tarihi: 26.03.2021

Kabul Ediliş Tarihi: 17.07.2021

Özet

2018 yılında uygulanmaya başlanan Liselere Geçiş Sistemi, ortaokul ders müfredatı ve TIMSS-PISA gibi sınavların soruları örnek alındığı, beceri temelli soruların yoğunlukta olduğu, mantık ve muhakeme yeteneğini ölçen bir sınavdır. Bu çalışmada, Milli Eğitim Bakanlığının 2018-2019 eğitim öğretim yılında LGS'ye yönelik yayımladığı örnek Türkçe sorularıyla, 2019 LGS Türkçe sorularının arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma nitel araştırma olup doküman incelemesi yoluyla veriler elde edilmiştir. Çalışma grubu 80 adet örnek soru ve 20 adet LGS Türkçe sorusu olmak üzere toplam 100 sorudan oluşmaktadır. Bu bağlamda 2018-2019 eğitim öğretim yılında yayımlanan örnek Türkçe soruları ve 2019 yılı LGS Türkçe soruları incelenerek; soru kazanımları, seçilen metinlerin türleri ve öğrenme/beceri alanları alt başlıklarında ele alınmıştır. Verilerin analizinde betimsel analizden yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda örnek sorular ile LGS sorularının kullanılan metin türleri uygunluğunun %100, kazanım uygunluğunun %93,3, öğrenme/beceri alanları uygunluğunun %100 olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Liselere geçiş sistemi, Türkçe dersi, Örnek sorular, Konu bütünlüğü, Soru uzunlukları.

Abstract

The Transition System to High School, which started to be implemented in 2018, It is an exam in which the questions of the middle school course curriculum and exams such as TIMS-PISA are taken as examples, skill-based questions are intense, and measures logic and reasoning ability. In this research, it is aimed that determining the relationship between the sample Turkish questions published by the Ministry of National Education for LGS in the 2018/2019 academic year and the 2019 LGS Turkish questions. The research is a qualitative research and data were obtained through document analysis. The working group consists of 100 questions, including 80 sample questions and 20 LGS Turkish questions. In this context, by examining the sample Turkish questions published in the 2018-2019 academic year and the 2019 LGS Turkish questions; question gains, the types and learning / skill areas of the selected texts are discussed in their subheadings. Descriptive analysis was used in the analysis of the data. As a result of the research,

*İletişim: Hasan Hüseyin ORDU, Dumlupınar Üniversitesi, hasanhuseyinorduu@gmail.com

the compatibility of the sample questions and the text types of LGS questions was 100%, earnings eligibility 93.3 %, it was concluded that the appropriateness of the learning / skill areas is 100%.

Key words: High school transition system, Turkish lesson, Sample questions, Subject integrity, Question lengths

GİRİŞ

Eğitim, tüm dünya nezdinde gün geçtikçe önemi ve gereği artan bir ihtiyaç olmanın yanı sıra bilgi toplumu inşa edebilmenin yoludur. Bu misyonun dışında eğitim; kendini bilen, bilgiyi edinebilen, yorumlayabilen, uygun koşullara uygulayabilen ve tüm bu birikimi değerlendirme kapasitesine sahip bireyler yetiştirmenin de başlıca aracıdır. Eğitimin bilgi toplumu oluşturmadaki rolü belli aşamaları içermektedir. Bu aşamalar: girdi, süreç, çıktı ve geribildirim şeklinde sıralanabilir. Eğitimin bütün aşamaları kendi açısından büyük önem arz etmektedir ancak oldukça kapsamlı olan bu sistemin en temel ögesini öğrenme süreci sonucunda ortaya çıkan çıktılar oluşturmaktadır. Ortaya çıkan bu çıktılarla beraber inşa sürecinde elde edilen kazanımların; ölçülmesi, değerlendirilmesi ve en önemlisi bu çıktılar neticesinde geri bildirim mekanizmasının işlemesi elzemdir. Geri bildirim sonucunda yapılan değerlendirme, teşhise yönelik bir araç olması bakımından öğrencilerin geleceğini etkileyen bir özellik kazanmaktadır (Bhola, 1990). Ölçme ve değerlendirme süreci genellikle sınav diye tabir ettiğimiz bazı ölçme-değerlendirme araçlarını kullanmayı zorunlu kılmaktadır. Özellikle yapılan bu ölçme ve değerlendirmenin sonucunda eleme sisteminin devreye girmesi, eğitim sistemi içerisinde bulunan bu sınavların dünyada olduğu gibi ülkemizde de önemli bir yer tutmasına neden olmaktadır. (Koçak, Doğan Gül, Gül ve Bökeoğlu, 2017). Millî Eğitim Temel Kanunu'nda belirtildiği gibi ilköğretimin özel amaçlarından biri de “Her Türk çocuğunun ilgi, istidat ve kabiliyetleri yönünden yetiştirerek hayata ve üst öğrenime hazırlamaktır.” (Millî Eğitim Temel Kanunu, 1973). Maddenin üst öğrenime hazırlama bağlamından yola çıkarak öğrencilerin almış oldukları eğitimin neticesinde bir üst öğrenime geçmeleri hususunda; üst öğrenimin tabiatına bağlı olarak seçme, mülakat, yetenek ve dil sınavları gibi pek çok seçeneğe başvurulmaktadır. Ayrıca bu sınavların sonuçlarının değerlendirilmesi, eğitim sisteminin planlanması ve değerlendirilmesi amaçlarını da güder.

Eğitimin sonuçlarının ne olduğunun belirlenmesi işlemi için yapılan ölçme- değerlendirme ise mühim bir özelliğe sahiptir. Özellikle bireysel sıralama ve eğitim başarısının ölçülmesi açısından önemli olan bu sınavlar, sadece Türkiye’de değil tüm dünyada belirleyici eğitimin bir unsurudur (Kaya ve Göktürk, 2019).

Türkiye’de ilköğretimin ortaokul bölümünde okullarda uygulanan sınavlar, yerel ve özel ölçekli olmaları bakımından sınıf geçme, başarıyı ölçme gibi sonuçlara odaklanırken ulusal ölçekte yapılan sınavlar başarıyı ölçmenin dışında ortaöğretime öğrenci seçme işlevi bakımından sıralama ölçütü olan ve belirleyici sınavlardır. Ulusal sınavların yegâne amacı başarılı olan öğrencilerin daha iyi okullarda eğitimlerine devam edebilmelerini ayrıca çalışan ile çalışmayan öğrenciyi birbirinden ayırt etmek ve bu şekilde başarılı olan öğrencileri adaletli bir şekilde bir üst kademeye geçirmeyi amaçlar. Bu özelliği bakımından ulusal ölçekte yapılan sıralama sınavları, özellikle ilköğretimin son basamağı olan 8. sınıf öğrencileri için yüksek risk taşıyan sınavlardır. 8. sınıf öğrencilerinin bir üst kademedeki “nitelikli okullara” yerleşebilmesinin tek yolu olan bu Liselere Geçiş Sınavı (LGS) gerek öğrenci açısından gerekse aileleri açısından hayati bir önem kazanmaktadır.

Türkiye’de liseye geçişte birçok kez sistem değişikliği yapıldığı görülmektedir. 1999 yılından bugüne değin sınav sistemi beş defa değiştirilmiştir. Sırasıyla: 1999-2003 (LGS), 2004-2006 (OKS), 2007-2012 (SBS), 2013- 2017 (TEOG). 2018 yılında ise Millî Eğitim Bakanlığı aldığı kararla ortaöğretime geçişi tek bir sınava dayalı ve okul notlarının önemli olmadığı yeni bir sistemle yapacağını duyurmuştur (Özdaş, 2019). Millî Eğitim Bakanlığının ilköğretim 8. sınıf öğrencilerine yönelik 2017-2018 eğitim-öğretim yılıyla beraber uygulamaya başladığı Liselere Geçiş Sınavı (LGS) sonuçlarına göre öğrenciler bir üst öğrenime geçerken sosyal bilimler ve fen liseleri, proje tabanlı eğitim kurumları ile meslek liselerinin bazı bölümlerine yerleşebilmektedir.

Türkiye’de liseye geçiş kademesine yönelik sınavlar LGS’ye kadar bilgi, anlama ve algılama düzeyinde sorulara dayalı olarak yapılmaktaydı (Batur, Ulutaş ve Beyret, 2019). İlber, Tuna, Uysal ve Kabuklu (2018) öğretmenlerin görüşlerine başvurdukları araştırmaya göre 2018 yılında uygulanmaya başlayan LGS’nin bir önceki sınavlara nazaran ayırt edici olduğu ve entelektüel düşünme becerileri (yorumlama, sentez, analitik düşünme, çıkarım vb.) gerektirdiği tespit edilmiştir. Özellikle anlama ve yorumlama becerisi yüksek soruların yoğunlukta olduğu belirtilmiştir.

1 Haziran 2019 tarihinde sayısal ve sözel alanlardan oluşan iki oturumda yapılan LGS’de birinci bölüm olan sözel bölümünde Türkçe (20), Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi (10), T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük (10) ve Yabancı Dil (10) olmak üzere toplam 50 soru sorulmuştur. Süre olarak 75 dakika belirlenmiştir. Sayısal olan ikinci bölümdeyse 20 Fen Bilimleri ve 20 Matematik olarak toplam 40 soru sorulmuş, sınavın süresi olarak da 80 dakika belirlenmiştir (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2018).

Millî Eğitim Bakanlığı Türkçe Öğretim Programında (2019) da vurgulandığı gibi öğrencilerin yetkin olması kavramı ana dilde iletişim boyutuyla yakından ilgilidir. Ana dili, kendini sözlü ve yazılı olarak etkili bir şekilde ifade edebilen bireyin hayatını anlamlandırmakta ve çevresiyle iletişimini güçlendirmesinde etkin rol oynamaktadır. Birey, bu sayede yaşamı boyunca bu beceriden kaynaklı avantajlar sağlamaktadır. Bu avantaj bireyin eğitim hayatı boyunca onun akademik anlamda da başarılı olmasını sağlamaktadır. Ayrıca gündelik yaşamında da bireyi iletişim açısından olumlu etkilemektedir. Bu sayede ana dilini etkili ve doğru bir şekilde kullanan öğrencilerin anlama ve anlatım yetenekleri gelişir. Bu gelişme özellikle anlama kabiliyetini ölçmeye yönelik olan ve yeni nesil diye tabir edilen sorularda bir adım önde olmasını sağlayabilir.

Türkçe dersi bugüne kadar yapılan tüm ortaöğretim sınavlarında katsayı değeri en yüksek olan derslerden birisidir (MEB, 2018). Bunun yanında öğrencilerin okuma ve anlama becerilerinin ölçüldüğü tek ders olmasının yanı sıra diğer derslere ait soruların anlaşılması, anlamlandırılması ve kısa sürede cevaplanmasına olan katkısı da aşikârdır. Alanyazında yapılan çalışmalara göre öğrencilerin üst düzey beceri gerektiren problem çözmeye ilişkin becerilerde sorun yaşamalarının yanında soruları anlayamamaktan da kaynaklanan sıkıntılar yaşadıkları görülmektedir (Karakılıç ve Arslan, 2019). Bu sonuçların doğrultusunda Türkçe dersinin önemini bir kat daha artırmıştır.

LGS sorularını hazırlamakla görevli kurum olan Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 21 Ocak 2018 yılında yapılan düzenlemelerle İlköğretim ders müfredatlarında değişikliğe gidilmiş ve bu müfredatlar Millî Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu tarafından açıklanmıştır. 8. sınıf öğrencileri yıl boyunca bu müfredata göre okullarında eğitim görmektedirler ve Millî Eğitim Bakanlığı da bu müfredatın kazanımları dâhilinde LGS sorularını hazırlamaktadır. 2019 yılında yayımlanan Türkçe öğretim programına göre 8. sınıf seviyesi için toplamda 76 kazanım bulunmaktadır. Bu kazanımların beceri alanlarına göre dağılımı şu şekildedir: dinleme becerisi (14), konuşma becerisi (7), okuma ve anlama becerisi (35) ve yazma becerisi (20). Türkçe öğretim programında yapılan değişikliklerle önceki programlara göre kazanım sayıları azaltılmış ve programda okuma anlama alanına daha çok ağırlık verilmiştir. Bununla birlikte beceri alanlarında yapılan açıklamalar önceki programlara göre daha kapsamlı hâle gelmiştir. Dil bilgisi becerisi önceki programda olduğu gibi ayrı bir beceri alanı olarak ele alınmamış, diğer becerilerin içerisine yerleştirilmiştir (Bulut, 2019).

Yapılan bu araştırma ile 2018-2019 eğitim-öğretim yılında yayımlanan örnek sorular temel alınarak LGS ile uyumu incelenmiştir. Bu kapsamda soru kazanımları, seçilen metinlerin türleri ve öğrenme/beceri alanları alt başlıklar altında incelenerek LGS Türkçe sorularıyla karşılaştırılması yapılmıştır. Alanyazın incelendiğinde LGS Türkçe sınavı ile ilgili benzer bir çalışma bulunmamaktadır. Yapılan araştırma, LGS Türkçe sınavı soruları ve yayımlanan örnek soruların belirlenen ölçütlere göre uyumunu ölçmeyi amaçlayarak bu konuda araştırma yapacaklara kaynak olacaktır.

YÖNTEM

Model

Bu araştırma, nitel araştırma çeşitlerinden temel nitel araştırma modeliyle yapılmıştır. Nitel araştırma modeli, “gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi tekniklerin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma” olarak tanımlanabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Merriam (2013)’a göre bir kişi fenomenolojik, gömülü teori, öyküsel analiz, eleştirel ya da etnografik vb. nitel araştırma türlerini değil ama nitel bir araştırma yapabilir. Bu tip araştırmalarda, araştırmacı kişiler yorumlayıcı bir yaklaşımda bulunabilir. Yazar, bu araştırma türüne “temel nitel araştırma” adını vermektedir. Bu tip araştırmalarda verilerin bire birer okunması sonucu oluşturulan kodlar kategorilere ayrılır ve araştırma sonucu olarak sunulur. (Merriam, 2013).

Çalışma Dokümanı

2018-2019 eğitim öğretim yılında Türkçe dersine yönelik yayımlanan örnek sorular ve 2019 LGS Türkçe soruları araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. MEB’in 28 Aralık 2017 tarihinde ilk defa yayımlamaya başladığı LGS’ye yönelik örnek sorular, ilerleyen yıllarda da öğrencilere ve öğretmenlere yol göstermesi amacıyla da devam etmiştir. Örnek sorular 2018-2019 eğitim öğretim yılında ekim ayından başlamak üzere toplam 8 ay boyunca her ay yayımlanmıştır. Bu süreçte Türkçe dersine yönelik 2019-2020 eğitim öğretim yılında toplam 100 adet örnek soru yayımlanmıştır fakat 2020 Mart ayındaki Covid-19 salgını nedeniyle LGS sorularında kapsam daraltmaya gidilmiştir. Bu yüzden örnek sorularla LGS arasında uyum sorunu oluşmuştur. 2020 yılında oluşan bu uyum sorunu sebebiyle bu araştırma 2019 LGS’ye yönelik şekillenmiştir.

Verilerin Toplaması

Araştırmada kullanılan veriler doküman inceleme yoluyla toplanmıştır. Doküman analizi, yazılı, yazısız ve elektronik olmak üzere tüm belge türlerini inceleyip değerlendirmek amacıyla kullanılan sistemli bir yöntemdir. Nitel araştırmada kapsamında kullanılan diğer yöntemler gibi doküman analizi de anlam çıkarmak, ilgili konu hakkında bir anlayış oluşturmak, ampirik bilgi geliştirmek için verilerin incelenmesini ve yorumlanmasını gerektirmektedir (Corbin & Strauss, 2008).

Bu kapsamda Millî Eğitim Bakanlığının 2018-2019 eğitim öğretim yılında LGS’ye yönelik yayımladığı örnek Türkçe sorularıyla, 2019 LGS Türkçe soruları incelenmiştir. Ölçülen kazanımlar, öğrenme/beceri alanları, kullanılan metin türleri temalarının karşılaştırılması yapıp incelenmiştir. Veriler Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme ve Değerlendirme Hizmetleri resmî internet sayfasından elde edilmiştir.

Verilerin Analizi

Elde edilmiş olan veriler incelenirken betimsel analiz kullanılmıştır. Kullanılan bu analizde amaç, verilerin düzenlenmiş bir şekilde ve yorumlanarak açıklanmasıdır. Ayrıca araştırmacı bulgular sonucunda öznel değerlendirmelerde bulunup bulgular arasında sebep sonuç ilişkisi kurarak karşılaştırmalar yapar (Kvale, 1994). Betimsel analiz dört aşamalı bir süreci ifade eder. Buna göre (1) Betimsel analiz için kavramsal çerçeve oluşturma. (2) Tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi. (3) Bulguların tanımlanması. (4) Bulguların yorumlanması (Seidman, 2006).

Veriler; kazanım, metin türü ve öğrenme/beceri alanları şeklinde tablolar halinde sunulmuştur. Tablolarda verilerin adetleri ve yüzdeleri ayrıntılı olarak verilmiş, veriler çalışmanın güvenilirliğini artırmak amacıyla betimsel istatistik tekniklerine göre hesaplanmıştır. Ayrıca çalışmanın araştırma

kategorilerindeki veriler hem LGS sınavı hem de yayımlanan örnek sorularda Millî Eğitim Bakanlığı Türkçe Öğretim Programına bağlı kalınarak hazırlanmıştır. Her iki bölümde de elde edilen verilerin aynı kaynaktan olması, aynı zamanda belirli ölçütlere göre incelenen verilerin alanında uzman öğretmenlerce incelenip onaylanması çalışmanın geçerliliğini yükseltmektedir.

BULGULAR

2018-2019 eğitim öğretim yılı ekim ayından başlayıp mayıs ayına kadar MEB tarafından yayımlanan LGS'ye yönelik 8. Sınıf Türkçe örnek soruların aylık soru sayıları, kazanım sayıları ve yüzdesi Tablo 1'de ayrıntıları ile verilmiştir.

Tablo 1. Örnek soruların aylık kazanım sayıları

Aylar	Soru Sayısı	Sorulan Kazanım Sayısı (f)	%
Ekim	10	16	13,2
Kasım	10	13	10,7
Aralık	10	11	9,09
Ocak	10	16	13,2
Şubat	10	14	11,5
Mart	10	14	11,5
Nisan	10	18	14,8
Mayıs	10	19	15,7
TOPLAM	80	121	100

Tablo 1'deki veriler incelendiğinde bütün aylarda kazanım sayılarının soru sayısından fazla olduğu görülmüştür. En çok kazanımın ölçüldüğü ay mayıs, en az kazanımın ölçüldüğü ay ise aralık ayıdır. 2019 yılı LGS'de bulunan soru sayısı ve bu sorulara ait kazanım sayısı Tablo 2'de belirtilmiştir.

Tablo 2. 2019 yılı LGS soru sayısı ve kazanım sayıları

Sınav	Soru Sayısı	f
2019 LGS	20	33

Tablo 2'deki verilere bakıldığında LGS'de sorulan 20 soruya karşılık soru sayısından fazla (33) kazanım ölçülmüştür.

2018-2019 eğitim öğretim yılı MEB tarafından yayımlanan LGS'ye yönelik 8. sınıf Türkçe örnek sorularında ölçülen kazanımların listesi ve aylık olarak hangi kazanımların kaç kere ölçüldüğüyle ilgili bilgiler Tablo 3'te belirtilmiştir.

Tablo 3. Örnek soruların aylık kazanımları ve sayıları

Kazanımlar	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Toplam
T.8.3.1. Noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli ve sessiz okur.		1			1				2
T.8.3.2. Metni türün özelliklerine uygun biçimde okur.							1		1
T.8.3.5. Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder.		1	1	1		1	1	1	6
T.8.3.6. Deyim, atasözü ve özdeyişlerin metne katkısını belirler.			1		1			1	3

T.8.3.7. Metindeki söz sanatlarını tespit eder.			1			1			2
T.8.3.9. Fiilimsilerin cümledeki işlevlerini kavrar.	1		1						2
T.8.3.14. Metinle ilgili soruları cevaplar.			1	1	1	1	2	4	10
T.8.3.15. Metinle ilgili sorular sorar.	1								1
T.8.3.16. Metnin konusunu belirler.					1	1			2
T.8.3.17. Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler.					1		2	2	4
T.8.3.18. Metindeki yardımcı fikirleri belirler.	3			2	1	3	1	3	13
T.8.3.19. Metnin içeriğine uygun başlık/başlıklar belirler.								1	1
T.8.4.19. Cümle türlerini tanıır.							1		1
T.8.3.20. Okuduğu metinlerdeki hikâye unsurlarını belirler.		1				1			2
T.8.4.20. Fiillerin çatı özelliklerinin anlama olan katkısını kavrar.		1							1
T.8.3.21. Metnin içeriğini yorumlar.	3	1		4	3			4	15
T.8.3.23. Metinler arasında karşılaştırma yapar.	1								1
T.8.3.25. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.	4	2	4	6			1		17
T.8.3.26. Metin türlerini ayırt eder.	1						1		2
T.8.3.27. Görsellerle ilgili soruları cevaplar.	3	2	1	1	1	2	1		11
T.8.3.32. Grafik, tablo ve çizelgeyle sunulan bilgileri yorumlar.		2	1		2	1	1	2	9
T.8.3.35. Metindeki iş ve işlem basamaklarını kavrar.		1			1	2	4		8
TOPLAM	16	13	11	16	14	14	18	19	121

Tablo 3'e bakıldığında MEB örnek sorularda 17 defa olmak üzere en çok "T.8.3.25. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur." kazanımı tespit edilmiştir. Bunun yanında 1 defa olarak en az: T.8.3.2. Metni türün özelliklerine uygun biçimde okur, T.8.3.19. Metnin içeriğine uygun başlık/başlıklar belirler, T.8.3.15. Metinle ilgili sorular sorar, T.8.4.19. Cümle türlerini tanıır, T.8.4.20. Fiillerin çatı özelliklerinin anlama olan katkısını kavrar, T.8.3.23. Metinler arasında karşılaştırma yapar." kazanımları görülmektedir.

MEB tarafından yayınlanan LGS'ye yönelik 8. sınıf Türkçe örnek sorularında ölçülen kazanımların ve LGS'de ölçülen kazanımların uygunluğunu gösteren bilgiler Tablo 4'te gösterilmiştir. Tablo 4'te gösterilen bilgilerde kazanım uygunluğu sonucuna odaklanıldığından örnek sorularda yer alan kazanımın LGS'de de yer alması %100, örnek sorularda bulunmayıp LGS'de yer alan kazanımlar için

uygunluk oranı %0 olarak gösterilmiştir. Örnek sorularda yer alan fakat LGS’de yer almayan kazanımların uygunluk açısından etkisi olmadığından herhangi bir oran yazılmamıştır. Kullanılan kazanım sayıları ayrıca yay ayracı içerisinde gösterilmiştir.

Tablo 4. Örnek soruların ve LGS sorularının kazanım açısından uygunluğu

Kazanımlar	Örnek Sorular (f)	2019 LGS (f)	Oran (%)
T.8.3.2. Metni türün özelliklerine uygun biçimde okur.	Var (1)	Yok (0)	-
T.8.3.1. Noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli ve sessiz okur.	Var (2)	Var (1)	100
T.8.3.5. Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder.	Var (6)	Var (2)	100
T.8.3.9. Fiilimsilerin cümledeki işlevlerini kavrar.	Var (2)	Var (1)	100
T.8.3.7. Metindeki söz sanatlarını tespit eder.	Var (2)	Yok (0)	-
T.8.3.6. Deyim, atasözü ve özdeyişlerin metne katkısını belirler.	Var (3)	Var (2)	100
T.8.3.16. Metnin konusunu belirler.	Var (2)	Var (1)	100
T.8.3.15. Metinle ilgili sorular sorar.	Var (1)	Var (1)	100
T.8.3.14. Metinle ilgili soruları cevaplar.	Var (10)	Var (2)	100
T.8.3.19. Metnin içeriğine uygun başlık/başlıklar belirler.	Var (1)	Yok (0)	-
T.8.3.18. Metindeki yardımcı fikirleri belirler.	Var (13)	Var (1)	100
T.8.3.17. Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler.	Var (5)	Yok (0)	-
T.8.4.19. Cümle türlerini tanıır.	Var (1)	Var (1)	100
T.8.4.20. Fiillerin çatı özelliklerinin anlama olan katkısını kavrar.	Var (1)	Yok (0)	-
T.8.3.20. Okuduğu metinlerdeki hikâye unsurlarını belirler.	Var (2)	Yok (0)	-
T.8.3.21. Metnin içeriğini yorumlar.	Var (15)	Var (4)	100
T.8.3.26. Metin türlerini ayırt eder.	Var (2)	Var (1)	100
T.8.3.25. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.	Var (17)	Var (10)	100
T.8.3.23. Metinler arasında karşılaştırma yapar.	Var (1)	Yok (0)	-
T.8.3.32. Grafik, tablo ve çizelgeyle sunulan bilgileri yorumlar.	Var (9)	Var (1)	100
T.8.3.27. Görsellerle ilgili soruları cevaplar.	Var (11)	Var (4)	100
T.8.3.8. Metindeki anlatım bozukluklarını belirler.	Yok (0)	Var (1)	0
T.8.3.35. Metindeki iş ve işlem basamaklarını kavrar.	Var (8)	Yok (0)	-
ORTALAMA			93.3

Tablo 4’e göre örnek sorularda ölçülen 8 farklı kazanımın LGS’de yer almadığı tespit edilmiştir. Bu tespitin sonucunda örnek sorularda ölçülen kazanımların LGS’ de ölçülme oranı %63,6 olarak

çıkıştır. Buna karşılık örnek sorularda yer almayan 1 kazanımın LGS’de yer bulduğu saptanmıştır. Türkçe Öğretim Programında 8. sınıflar için kullanılan toplam kazanım sayısı 76 iken bu sayı örnek sorularda 23, 2019 LGS’de ise 15 farklı kazanım olarak saptanmıştır. LGS’de kullanılan 15 kazanımın sadece bir tanesinin örnek sorularda yer almadığı görülmüştür. Örnek sorularla LGS kazanımlarının uygunluğu incelendiğinde uygunluk ortalamasının %93,3 çıktığı görülmektedir.

2018-2019 eğitim öğretim yılı MEB tarafından yayımlanan LGS’ye yönelik 8. sınıf Türkçe örnek sorularında ve 2019 LGS sorularında kullanılan metinlerle ilgili tür bilgileri, metin türlerinin uygunluğu Tablo 5’te gösterilmiştir. Tablo 5’te gösterilen bilgilerde metin türlerinin uygunluğu sonucuna odaklanıldığından örnek sorularda yer alan metin türlerinin LGS’de de yer alması %100, örnek sorularda yer alan fakat LGS’de yer almayan kazanımların uygunluk açısından etkisi olmadığından herhangi bir oran yazılmamıştır. Kullanılan metin türleri sayıları ayrıca yay ayrıca içerisinde gösterilmiştir.

Tablo 5. Örnek sorulardaki metinlerle 2019 LGS sorularındaki metinlerin uygunluğu

Metin Türleri	Örnek Sorular								LGS	Karşılaştırma		
	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Sınav ayı	Örnek Sorular	LGS	Oran (%)
Makale	3	1	1	1	1	3	3	2	5	Var (15)	Var (5)	%100
Deneme	1	1	2	1	1		1	3	1	Var (10)	Var (1)	%100
Biyografi		1		1					0	Var (2)	Yok (0)	-
Sohbet			1	1					1	Var (3)	var (1)	%100
Şiir					2		1		0	Var (3)	yok (0)	-
Hikâye					1	1	1		0	Var (3)	yok (0)	-
Toplam	4	4	4	4	5	4	5	5	7	36	7	%100

Tablo 5’e göre MEB tarafından hazırlanan örnek sorularda kullanılan metin türleri toplam 6 iken bu sayı LGS’de 3 olarak görülmüştür. LGS’de kullanılan metin türlerinin tamamı örnek sorularda yer almaktadır. Örnek sorularla LGS’de kullanılan metin türlerinin birbiriyle uygunluğu %100 olarak ölçülmüştür.

2018-2019 eğitim öğretim yılında MEB tarafından yayımlanan örnek sorularda ve 2019 yılı LGS sorularında kullanılan kazanımların öğrenme/beceri alanlarıyla ilgili sayısal bilgileri Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Örnek Sorular ve LGS sorularında beceri alanları sayıları

Beceri Alanı	Örnek Sorular		2019 LGS	
	(f)	%	(f)	%
Dinleme	0	0	0	0
Konuşma	0	0	0	0
Yazma	2	1,65	1	3,03
Okuma/Anlama	119	98,35	32	96,97
TOPLAM	121	100	33	100

Tablo 6’daki bilgilere göre Türkçe Öğretim Programında bulunan Türkçe öğrenme/beceri alanlarına göre yayımlanan örnek sorularda ve 2019 LGS sorularında toplam 4 beceriden sadece ikisinde bulunan kazanımlar kullanılmıştır. Konuşma ve dinleme alanlarıyla ilgili kazanımlardan herhangi bir ölçüm yapılmamıştır. Bununla birlikte yazma becerisine bakıldığında örnek sorularda toplam 121

kazanımdan sadece 2'si yazma alanıyla ilgilidir. Bu da %1,65 rakamına tekabül etmektedir. 2019 LGS sorularında ise yazma becerisine yönelik toplam 33 kazanımdan sadece 1 adet görülmüştür. Oran olarak %3,06'dır. Hem örnek sorular da hem de 2019 LGS'de en çok ölçülmeye çalışılan beceri alanı okuma/anlama becerileridir. Örnek sorularda kullanılan toplam 121 kazanımın 119'u bu beceri ile ilgilidir. Oran olarak %98,35'tir. 2019 LGS sorularında kullanılan toplam 33 kazanımın 32'si okuma/anlama beceri alanındandır. Oran olarak %96,97'dir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Nitelikli okullara öğrenci seçmek amacıyla 2018 yılında uygulanmaya başlanan Liselere Geçiş Sistemine (LGS) yönelik 2017-2018 eğitim öğretim yılından itibaren yayımlanan örnek soruların geniş kapsamda amaçları: “Öğrencileri yeni geçilen sistem olan LGS'ye hazırlamak ve LGS'de çıkabilecek sorulara örnek oluşturmak” denebilir. Düzenli olarak yayımlanan örnek soruların bu amaca hizmet edip etmediğini tespit etmek amacıyla yapılan bu araştırmada; Millî Eğitim Bakanlığının 2018-2019 eğitim öğretim yılında LGS'ye yönelik yayımladığı örnek Türkçe sorularıyla 2019 LGS Türkçe soruları arasında kazanım, seçilen metinlerin türleri ve öğrenme/beceri alanları alt başlıkları altında ilişkinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın kazanımlar boyutundaki bulgular sonucunda örnek sorularda karşımıza çıkan pek çok kazanıma, LGS Türkçe sorularında yer verilmediği görülmektedir. Bunun yanında örnek sorularda yer verilmeyip de LGS Türkçe sorularında ölçülen 1 adet kazanımın olması, örnek sorular ve LGS soruları arasında yüksek puan öncelikli olan Türkçe soruları açısından yüksek bir uygunluk olduğu göze çarpmaktadır. Bu sonuca benzer olarak Özcan ve Açık'ın (2011) SBS ile ilgili çalışmalarında programdaki kazanımların SBS'de de bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Türkçe öğretim programında yer alan toplam 76 Türkçe dersi kazanım sayısı dikkate alındığında ise örnek sorularda yer alan 22, LGS Türkçe sorularında yer alan 14 kazanım sayısının oldukça orantısız olduğu göze çarpmaktadır. Örnek sorular ile yapılan kıyasta 3/1, LGS sorularında ise yaklaşık 5/1 oranında kazanım benzerliği olduğu görülmektedir.

Araştırmanın diğer bir önemli bulgusu ise LGS Türkçe sorularında kullanılmış olan metin türlerinin tamamının örnek sorularda da yer alması sorulan soruların aralarında tam bir uyumun olduğunu göstermektedir. Kullanılan metin türleri açısından bakıldığında ise örnek soruların LGS Türkçe soruları açısından oldukça uygun olduğu görülmüştür. Bu uyumla örnek soruları çözen öğrencilerin mevcut olan hazırbulunuşluklarının artacağı yargısına varılmıştır.

Son olarak örnek sorularda ve LGS Türkçe sorularında Türkçe öğretim programında yer alan dört temel beceriden/öğrenme alanından sadece okuma/anlama ve yazma becerileri kullanılmıştır. Buna karşılık Millî Eğitim Bakanlığının öğretmenleri ve öğrencileri 8. sınıf müfredatının tamamından sorumlu tuttuğu ve öğretmenler tarafından yetiştirilmesi beklenen müfredattan hem LGS sorularında hem de örnek sorularda dinleme ve konuşma alanlarından herhangi bir sorunun yer almadığı görülmektedir. Bu sınav türünün özelliği açısından değerlendirildiğine normal olarak kabul edilebilecek bu durum, Millî Eğitim Bakanlığınca bu eksikliğin kapatılmasına yönelik olarak denenenekte olan ‘‘ABİDE Projesi’’ gibi projelerle aşılmaya çalışılmaktadır.

Bununla birlikte yazma alanında yer alan soruların da dil bilgisi konularını içermesi de ortak bir özellik olarak ortaya çıkmıştır. Bu sonuç Akın ve Cayhan'ın (2015) TEOG sınavı ve Türkçe Programı arasındaki kazanımların değerlendirmesiyle ilgili çalışmasıyla benzerlik göstermektedir. Ayrıca Vural'ın (2020) 2010-2020 yılları arasında yapılan liseye geçiş sınavlarındaki Türkçe sorularını Yenilenmiş Bloom Taksonomisini esas alarak yaptığı çalışmada bu çalışmaya paralel olarak anlamaya dayalı soruların yoğun olarak kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada karşılaştırması yapılan iki sınavın, soruları açısından becerilerin tamamının etkin bir şekilde soruya dönüştürülmemiş olmasının eksiklik olduğu kanısına varılmıştır. Bu eksiklik sınav kaygısı içinde olan öğrenci ve

öğretmenlerin soru potansiyeli olan becerilere ağırlık vermesi soru sorulmayan becerilerin ise eğitim esnasında daha az önem verilmesine neden olabilir.

Araştırma ile ilgili ortaya çıkan sonuçlardan yola çıkarak şunlar önerilmektedir:

- Örnek sorularda kullanılan kazanımlar, LGS ile uyumlu hale getirilmelidir.
- Türkçe öğretim programında yer alan öğrenme/beceri alanlarının tamamının müfredatta olması hem örnek sorularda hem de LGS'de kapsam geçerliğini artıracaktır.
- Yayımlanan örnek soruların sayısının artırılması yoluyla kazanımların kullanım sahaları genişletilmelidir.
- Sınavda kullanılan soru tipleri konuşma becerisi gibi anlatma becerilerini ölçmede yetersiz kaldığı için farklı soru tarzları ile bu eksiklik giderilmelidir.

KAYNAKLAR

- Açık, F., & Özcan, S. (2011). SBS Türkçe sorularıyla türkçe ders kitaplarındaki soruların örtüşme düzeyi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(16), 355-370.
- Akın, E., & Cayhan, C. (2015). Teog sınavı Türkçe dersi sorularının Türkçe dersi öğretim programındaki kazanımlar açısından değerlendirilmesi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(4), 119-128.
- Arslan, S., & Karakılıç, S. (2019). Kitap okumanın öğrencilerin matematik başarıları ve problem çözme becerisi üzerine etkisi. *Türk Bilgisayar ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 10(2), 456-475.
- Batur, Z., Beyret, N., & Ulutaş, M. (2019). 2018 LGS Türkçe sorularının PISA okuma becerileri hedefleri açısından incelenmesi. *Millî Eğitim Dergisi*, 48(1), 595-615.
- Bhola, H. S. (1990). *Evaluating "Literacy for development" projects, programs and campaigns: Evaluation planning, design and implementation, and utilization of evaluation results*. Hamburg: UNESCO Institute for Education.
- Bökeoğlu, Ö. Ç., Doğan G., Gül, E., & Koçak, D. Ç. (2017). Öğrencilerin sınav kavramına yönelik metaforlarının incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), 415-434.
- Bulut, K. (2019). 2006 ve 2018 Türkçe dersi öğretim programlarının karşılaştırmalı olarak incelenmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 23(3), 862-881.
- Corbin, J., & Strauss, A. (2008). *Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory*. Thousand Oaks: Sage Publishing.
- Göktürk, Ş., & Kaya, B. (2019). Belirleyiciliği yüksek sınavlar ve bunun okul programları ve hedeflerine erişimde öğretmen motivasyonuna yansımaları. *MSKU Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 1-19.
- İlber, A., Kabuklu, Ü., Tuna, A., & Uysal, R. (2018). Liselere geçiş sınavının örnek matematik sorularına dair destekleme ve yetiştirme kursu matematik öğretmenlerinin görüşleri. *Asya Öğretim Dergisi*, 6(2), 63-80.
- Kvale, S. (1994). *Interviews: An introduction to qualitative research interviewing*. Thousand Oaks: Sage Publishing.
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma - desen ve uygulama için bir rehber / Qualitative research a guide to design and implementation*. (Çev. S. Turan). Ankara: Nobel Akademik.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2018). 2018 Liselere geçiş sistemi (LGS): Merkezi sınavla yerleşen öğrencilerin performansı. Eğitim Analiz ve Değerlendirme Raporları Serisi, No: 3, Ankara: MEB.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2019). *Türkçe dersi öğretim programı*. Ankara: MEB.
- Millî Eğitim Temel Kanunu (1973). *T.C. Resmî Gazete* (14574, 14 Haziran 1973).
- Özdaş, F. (2019). Merkezi yerleştirme sınav sistemine ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşlerinin değerlendirilmesi. *Mukaddime*, 10(2), 688-707.
- Seidman, I. (2006). *Interviewing as qualitative research: A guide for researchers in education and the social sciences*. New York : Teachers College Press.
- Vural, C. (2020). *Son 10 yılda yapılan liselere geçiş sınavlarında (sbs, teog ve lgs) yer alan türkçe dersi sorularının yenilenmiş bloom taksonomisi açısından değerlendirilmesi* (Yayımlanmış yüksek lisans tezi). Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Comparison of Turkish Lesson Sample Questions for LGS Published by MEB in 2018-2019 Academic Year and 2019 LGS Turkish Questions

Hasan Hüseyin Ordu^{1†}, Ahmet Sencer Engin², Fulya Topçuoğlu Ünal³

¹Dumlupınar Üniversitesi

Orcid ID: 0000-0001-7586-6261

²Dumlupınar Üniversitesi

Orcid ID: 0000-0001-6710-6473

³Dumlupınar Üniversitesi

Orcid ID: 0000-0003-3981-9841

Extended Abstract

Introduction: Education is gaining importance day by day. Nowadays, the main thing is to measure the outputs of education. The exams administered in schools in the secondary school section of primary education in Turkey focus on results such as passing grades and measuring success in terms of their local and private scale, while national-scale exams are the ranking criteria and determining exams in terms of the function of selecting students for secondary education in addition to measuring success. The sole purpose of the national exams is to ensure that successful students can continue their education in better schools, as well as to distinguish between an employee and a non-working student, and to transfer students who are successful in this way to the upper level in a fair way. In terms of this feature, the national ranking exams, especially the 8th, which is the last step of primary education. they are exams that carry a high risk for grade students. 8. the Entrance Exam (LGS) to these High Schools, which is the only way for class students to settle in “qualified schools” at the upper level, is becoming vital both for the student and for their families. Turkish lesson is very important compared to the exam. So the similarity was examined Examining the sample questions published, the compatibility with the published questions was examined.

Method: This research was conducted with the basic qualitative research model, which is one of the types of qualitative research. Turkish sample Turkish questions and 2019 LGS Turkish questions published for the Turkish course in the 2018-2019 academic year constitute the working group of the study. a total of 100 sample questions were published in the 2019-2020 academic year, but the scope of LGS questions was reduced due to the Covid-19 pandemic in March 2020. The data used in the study were collected through document review. When analyzing the data obtained, descriptive analysis was used.

Results: When the data were examined, it was seen that the number of gains in all months was more than the number of questions. May December is the month in which the most earnings are measured and the month in which the least earnings are measured. It was found that 8 different gains measured in the sample questions were not included in the LGS. As a result of this determination, the measurement rate of earnings measured in sample questions at LGS was 63.6%. Out of a total of 121 achievements used in sample questions, 119 are related to this skill. The rate is 98.35%. Of the total 33 achievements used in the 2019 LGS questions, 32 are in the field of reading/comprehension skills. The rate is 96.97%. 8 For LGS, published by the Ministry of National Education. in the classroom Turkish sample questions, information showing the appropriateness of the measured achievements and the achievements measured in LGS is shown. Since the information shown focuses on the outcome of acquisition eligibility, the inclusion of the acquisition included in the sample questions in the LGS was shown as 100%, and the eligibility rate for the acquisitions included in the LGS was shown as 0%, which was not found in the sample questions.

Conclusion: As a result of the findings in the dimension of achievements of the research, it is seen that many achievements that we encounter in sample questions are not included in the LGS Turkish questions. Dec Turkish Turkiye questions, there is a high level of conformity between the sample questions and the LGS questions in terms of Turkiye questions, which have a high priority of points, in addition, there is a 1pc gain measured in LGS Turkish questions that are not included in the sample questions. Turkish version of the text

†İletişim: Hasan Hüseyin ORDU, Dumlupınar Üniversitesi, hasanhuseyinorduu@gmail.com

used in the LGS Turkish questions is included in the sample questions. Dec important finding of the research is that there is a complete harmony between the questions asked. From the point of view of the types of texts used, it was found that the sample questions were quite appropriate in terms of LGS Turkish questions. It was concluded that the readiness of the students who solved the sample questions with this harmony will increase. Finally Turkish Turkish questions and LGS Turkish questions were used only for reading/understanding and writing skills from the four basic skills /learning areas included in the Turkish curriculum. However, it has also emerged as a common feature that the questions in the field of writing also include grammar topics.

Key words: High School System, Turkish Lesson, Sample Questions, Topic Integrity, Question Lengths